

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 lutego 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie art. 83 ust. 1 i art. 32 ustawy z dnia

13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017r., poz. 1778 z późn. zm.) stwierdził, że A. W. jest dłużnikiem organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, określając wysokość zadłużenia wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji na łączną kwotę 123.315,66 zł, w tym z tytułu składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okres od lutego 2018 r. do kwietnia 2018 r. w kwocie 88.199,40 zł należności głównej, odsetki w kwocie 5.984,00,00 zł;

- na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2018 r. do kwietnia 2018 r. w kwocie 22.005,65 zł należności głównej, odsetki w kwocie 1.493,00;

- na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od lutego 2018 r. do kwietnia 2018 r. w kwocie 5.276,61 zł należności głównej, odsetki w kwocie 357,00 zł.

Jednocześnie na podstawie art. 23 ust. 1 w/w ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że odsetki będą naliczane nadal, do dnia zapłaty i włącznie z tym dniem.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że płatnik składek nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 46 ust. 1 - obliczania, potrącania z dochodów ubezpieczonych, rozliczania oraz opłacania należnych składek. Wskazał także, że zawiadomił płatnika składek o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określania wysokości należności z tytułu składek, wzywając do złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn nieopłacenia składek pod rygorem wydania decyzji w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na podstawie dotychczas zgromadzonych dowodów. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zastrzegł także, iż brak uregulowania określonego decyzją zobowiązania wraz z należnymi odsetkami za zwłokę, w terminie miesiąca od otrzymania decyzji spowoduje przymusowe ściągnięcie należności w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

/decyzja k. 10 akt ZUS /

W odwołaniu od powyższej decyzji z dnia 25 marca 2019 roku A. W. wniosła o jej uchylenie, ewentualnie o zmianę decyzji.

Zaskarżonej decyzji zarzuciła:

1. brak uwzględnienia faktu, że w dniu 12 lipca 2018 roku wnioskodawczyni zawarła z organem rentowym umowę o rozłożenie na raty należności z tytułu składek, a zatem strony ustaliły harmonogram spłat zadłużenia, co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że bezzasadne jest wezwanie do uregulowania należności w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji, pod rygorem wszczęcia postępowania egzekucyjnego, a nadto - wobec terminowego regulowania rat określonych treścią ww. umowy - bezzasadne pozostaje dokonywanie zabezpieczenia spłaty należności poprzez ustanowienie prawa zastawu bądź hipoteki,

2. naruszenie art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, skutkujące przyjęciem, że należność objęta decyzją podlega egzekucji, podczas gdy w związku z zawarciem umowy o rozłożenie na raty zaległych składek oraz jej prawidłowym wykonywaniem, prowadzenie postępowania egzekucyjnego jest niemożliwe,

3. naruszenie art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez jego niezastosowanie, skutkujące błędnym wskazaniem w treści zaskarżonej decyzji, że odsetki za zwłokę będą naliczane

nadal, aż do dnia zapłaty, pomimo że zgodnie z treścią ww. normy prawnej, od składek, które rozłożono na raty nie nalicza się odsetek za zwłokę począwszy od następnego dnia po dniu wpływu wniosku o udzielenie tych ulg.

/odwołanie – k.3-7/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie, podnosząc tożsamą argumentację co w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy podniósł, że wydanie decyzji określającej całość zadłużenia nie stanowi naruszenia postanowień umowy o układ ratalny. Zawarcie umowy o układ ratalny nie pozbawiło Zakładu możliwości zabezpieczenia należności z tytułu składek na nieruchomości dłużnika. Zakład jest uprawniony do podejmowania działań zmierzających do ustanowienia na składnikach majątkowych dłużnika stosownych zabezpieczeń, a zawarcie umowy ratalnej nie wyklucza ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego lub zastawu. Zaskarżona decyzja została wydana w celu ochrony wiarygodności na wypadek nie dopełnienia przez ubezpieczoną postanowień umowy ratalnej i jako podstawa do dokonania zabezpieczenia na majątku dłużnika.

/odpowiedź na odwołanie – k.11-12/

Na rozprawie z dnia 11 września 2019 r. pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, z ostrożności procesowej wniósł o nieobciążanie odwołującej kosztami procesu, podnosząc, że pozostaje ona w trudnej sytuacji materialnej, spłaca zobowiązania względem ZUS. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/stanowiska pełnomocników stron 00:02:21-00:02:52, 00:04:02-00:08:37 - płyta CD k. 27/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 lipca 2018 roku ubezpieczona zawarła z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddziałem w T. umowę o rozłożenie na raty należności z tytułu składek w ogólnej kwocie 151.333,58 zł

Umowa obejmuje:

- 1) składki na ubezpieczenia społeczne za okres od stycznia 2018 roku do kwietnia 2018 roku w wysokości 114.424,57 zł wraz z odsetkami w wysokości 1.057,00 zł,
- 2) składki na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 2018 roku do kwietnia 2018 roku w wysokości 28.660,39 zł wraz z odsetkami w wysokości 261,00 zł,
- 3) składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od lutego 2018 roku do kwietnia 2018 roku w wysokości 6.869,62 zł wraz z odsetkami w wysokości 61,00 zł.

Z tytułu zwartej umowy wierzycielka zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zawieszenia wcześniej wszczętych i niezakończonych postępowań egzekucyjnych dotyczących należności z tytułu składek objętych umową, nie wszczynać i nie wznawiać postępowań egzekucyjnych przez okres objęty umową, podjęcia działań zmierzających do umorzenia postępowania egzekucyjnego dotyczącego należności objętych umową po całkowitej spłacie zgodnie z ustalonym harmonogramem spłat oraz uregulowaniu należnych kosztów egzekucyjnych

/umowa – k.1-4 akt ZUS/

Pismem z dnia 22 sierpnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. zawiadomił A. W. o wszczęciu postępowania z urzędu w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, na które składają się należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okres od lutego 2018 r. do kwietnia 2018 r. w kwocie 110.674,21 zł należności głównej, odsetki w kwocie 3.235,00 zł;

- na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2018 r. do kwietnia 2018 r. w kwocie 27.705,78 zł należności głównej, odsetki w kwocie 810,00 zł;

- na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od lutego 2018 r. do kwietnia 2018 r. w kwocie 6.642,05 zł należności głównej, odsetki w kwocie 194,00 zł.

Wyjaśniono, że powyższe należności zostały ustalone według stanu na dzień 22 sierpnia 2018 roku.

/zawiadomienie – k.1 akt ZUS/

Pismem z dnia 7 września 2018 roku ubezpieczona wyjaśniła, że w dniu 12 lipca 2018 roku zawarła z organem rentowym umowę nr (...) o rozłożenie na raty należności z tytułu składek. Od składek, które rozłożono na raty nie nalicza się odsetek za zwłokę, począwszy od następnego dnia po dniu wpływu wniosku o udzielenie ulg. Natomiast w zawiadomieniu z dnia 22 sierpnia 2018 roku wskazano, że odsetki za zwłokę są naliczane przez Oddział nadal i będą naliczane do dnia zapłaty łącznie.

/pismo ZUS – k.3 akt ZUS/

W piśmie z dnia 27 września 2018 roku organ rentowy wyjaśnił wnioskodawczyni, że iż rozłożenie zadłużenia na raty nie wstrzymuje możliwości ustanowienia zabezpieczenia na majątku nieruchomym czy też ruchomym dłużnika. Jest natomiast wyrazem dbałości o interes publiczny, gdyż uniemożliwia osobie zadłużonej na swobodne dysponowanie majątkiem, który został zabezpieczony. Oddział nie znajduje związku pomiędzy ewentualnym dokonaniem zabezpieczenia, a ograniczeniem swobody w podejmowaniu decyzji biznesowych, chyba, że tą decyzją miałyby być sprzedaż majątku. Jednocześnie poinformował, że w przypadku dokonania zabezpieczenia po spłacie zadłużenia Zakład podejmuje wszelkie niezbędne czynności zmierzające do wykreślenia dokonanych zabezpieczeń. Zadłużenie ubezpieczonej pomimo płaconych rat układu wynosi obecnie 140 095,47 -zł.,- jednocześnie ostatnia rata układu przewidziana została na 22 lutego 2021r. W takiej sytuacji zabezpieczenie na majątku dłużnika jest jak najbardziej wskazane. Wywiązywanie się z warunków układu nie jest okolicznością, która ma znaczenie w przypadku istniejącego tak dużego zadłużenia.

/pismo ZUS – k.5 akt ZUS/

Pismem z dnia 8 listopada 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. zawiadomił A. W. o zakończeniu postępowania dowodowego.

/pismo ZUS – k.7 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 21 lutego 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie art. 83 ust. 1 i art. 32 ustawy z dnia

13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017r., poz. 1778 z późn. zm.) stwierdził, że A. W. jest dłużnikiem organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, określając wysokość zadłużenia wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji na łączną kwotę 123.315,66 zł, w tym z tytułu składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okres od lutego 2018 r. do kwietnia 2018 r. w kwocie 88.199,40 zł należności głównej, odsetki w kwocie 5.984,00,00 zł;

- na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2018 r. do kwietnia 2018 r. w kwocie 22.005,65 zł należności głównej, odsetki w kwocie 1.493,00;

- na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od lutego 2018 r. do kwietnia 2018 r. w kwocie 5.276,61 zł należności głównej, odsetki w kwocie 357,00 zł.

/decyzja k. 10 akt ZUS plik II/

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny między stronami. Istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone na podstawie dowodów z dokumentów, których strony nie kwestionowały. Ubezpieczona nie kwestionowała wysokości należności wskazanych w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Na wstępie należy wskazać, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (por. postanowienia z dnia 20 stycznia 2010 r., II UZ 49/09, LEX nr 583831, wyrok z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210, wyrok z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie II UK 360/10, LEX 901610). Stanowisko to w niniejszej sprawie oznacza konieczność odpowiedzi na pytanie, czy ubezpieczona jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych czy kwoty należności wskazane w decyzji są prawidłowe.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2019 roku, poz.300), obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym, wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Na mocy art. 13 pkt 4 powyższej ustawy osoby prowadzące działalność pozarolniczą podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Z mocy art. 11 ust. 2 ubezpieczeniu chorobowemu osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają dobrowolnie na swój wniosek.

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób prowadzących pozarolniczą działalność, stosownie do art. 18 ust. 8, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie wypadkowe – w myśl art. 20 ust. 1 -stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Stosownie zaś do art. 36 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązkiem płatnika składek – z mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przysyłanie w wyznaczonym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłacanie składek za dany miesiąc. Dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie termin opłacenia składki za dany miesiąc został określony jako nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca /art. 47 ust. 1 pkt. 1/.

Na podstawie zaś art. 66 ust. 1 pkt. 1c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1938 ze zm.) osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego.

Według art. 32 powołanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Stosownie do treści art. 24 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należnościami z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne są: składki, odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia oraz dodatkowa opłata.

Zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 1-5 w/w ustawy, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności: zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, przebiegu ubezpieczeń, ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek, ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek, ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Od decyzji Zakładu przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

Na podstawie § 13 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2001 r., Nr 137, poz. 1541, ze zm.) postępowanie egzekucyjne może być wszczęte bez uprzedniego doręczenia upomnienia w przypadkach, gdy należność pieniężna została określona w orzeczeniu.

Ubezpieczona w spornym okresie objętym decyzją nie opłacała składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Ubezpieczona nie kwestionowała wysokości należności wskazanych w zaskarżonej decyzji.

Zdaniem ubezpieczonej organ rentowy nie miał podstaw do wydania decyzji w zakresie ustalenia wysokości należności z tytułu składek, bowiem przed wydaniem decyzji zawarła umowę o rozłożeniu tych należności na raty, którą to umowę wykonuje.

W ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy stosownie do treści art.83 ust.1 punkt 1 ww. ustawy, miał jednak prawo wydać decyzję w zakresie ustalenia wysokości zaległości, która w swojej treści jedynie określa należności ubezpieczonego z tytułu nieopłaconych składek, po uwzględnieniu dokonanych już wpłat, zgodnie z unormowaniami zawartymi w układzie ratalnym. Organ rentowy, wydając zaskarżoną decyzję w celu określenia zadłużenia do ewentualnego przyszłego ustanowienia zabezpieczenia należności, nie naruszył układu ratalnego zawartego z ubezpieczonym. Zawarcie umowy ratalnej nie wyklucza bowiem ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego, albo zastawu. Ustanowienie zabezpieczenia należności nie stanowi również egzekucji roszczenia.

Reasumując, nie można uznać, iż zaskarżona decyzja jest bezzasadna, bowiem nie jest kwestionowane ani istnienie zaległości składkowych, ani ich wysokość. Sąd na podstawie art.477¹⁴§ 1 k.p.c. oddalił zatem odwołanie.

Na marginesie należy wskazać, iż cel jakim kierował się organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję ma charakter tylko asekuracyjny, bowiem Zakład dysponuje umową ratalną, którą ubezpieczona wykonuje oraz gwarancją (wynikającą z umowy), iż w przypadku niedochowania warunków tego układu cała należność jest natychmiast wymagalna.

Zgodnie z treścią art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Artykuł 102 k.p.c. jest przepisem wyjątkowym, wymagającym wystąpienia okoliczności szczególnych, jak np. dotyczących stanu majątkowego czy też sytuacji życiowej strony. Stanowi on swoistą „furtkę”, pozostawiając sądowi pewną swobodę w przyznawaniu zwrotu kosztów procesu, gdyby stosowanie zasady odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 k.p.c.) nie dało się pogodzić z zasadami słuszności.

Zastosowanie go nie wymaga odrębnego wniosku od strony przegrywającej i powinno być oceniane w całokształcie okoliczności konkretnego przypadku, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej zobowiązanego. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974r. II CZ 223/73).

Poczynione na gruncie przedmiotowej sprawy ustalenia odnośnie wysokości zaległości, która jest spłacana w ratach przez odwołującą oraz biorąc pod uwagę wartość przedmiotu sporu i związane z tym koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika ZUS, które pociągałyby niewątpliwie dalsze zadłużenie wnioskodawczynie, w ocenie Sądu obciążenie skarżącej tymi kosztami stanowiłoby naruszenie zasad współżycia społecznego.

Na podstawie art. 102 kpc Sąd Okręgowy nie obciążył zatem wnioskodawczynie kosztami procesu.

z/odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. wnioskodawczynie

21.10.2019r.